

Χριστιανισμός και ευρωπαϊκή ενοποίηση

[Ορθοδοξία](#) / [Κοινωνικά θέματα](#)

[Βασίλης Βρανάς, Θεολόγος - Δρ. φιλοσοφίας, ΕΚΠΑ](#)

Covid-19 και Μεταναστευτικό/Προσφυγικό ήρθαν να αναζωπυρώσουν τη φωτιά που για καιρό σιγοκαίει στους κόλπους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ήρθαν να αναβιώσουν την ανησυχία για το μέλλον της το οποίο πελαγοδρομεί εδώ και χρόνια μεταξύ της ευρωπαϊκής εκκοσμίκευσης και της χριστιανικής κληρονομιάς της.

Η προσέγγιση που διέπει την ερμηνεία των ευρωπαϊκών σχέσεων στρέφεται γύρω από ζητήματα νομισματικής και ευρύτερης οικονομικής υφής, ως επί το πλείστον, ενώ ζητήματα όπως είναι η θρησκευτική ταυτότητα λαμβάνονται ως δεδομένα, κάνοντας πως δεν βλέπουμε τον ελέφαντα στο δωμάτιο. Το κοινό νόμισμα, τα ανοικτά σύνορα και το ελεύθερο εμπόριο φαίνεται να είναι πιο ευσεβείς στόχοι παρά η πνευματική καλλιέργεια των λαών της Ένωσης, οι οποίοι συνήθισαν να βλέπουν τα άλλα κράτη μέλη ως οικονομικές μονάδες όπου η μία δανείζει την

άλλη και όλες μαζί δανείζονται με χαμηλά επιτόκια.

Την ίδια στιγμή, θαρρείς πως τα κεκτημένα του Μάη του '68 ήρθαν να σφραγίζουν για πάντα την τύχη της Ένωσης, η οποία, 50 χρόνια τώρα, εγκλωβισμένη στη συμπεριφορά που έσπειρε η Νεωτερικότητα αρκείται στο να αποδέχεται, στον βωμό της πολιτικής ορθότητας, κάθε ελευθεριακή μειοψηφία.

Τα σκοτεινά αυτά σημεία ήρθαν να φωτίσουν ο Covid-19 και το Μεταναστευτικό/ Προσφυγικό ζήτημα καθώς από την μία οι λαοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης διχάζονται για τη Θεία Κοινωνία και από την άλλη διχάζονται μεταξύ επίδειξης της ανθρωπισμού και του φόβου για ενδεχόμενη επέκταση του Ισλάμ, ως αποτέλεσμα μετακίνησης μεγάλου όγκου μουσουλμανικού πληθυσμού προς την Ευρώπη. Όπως ορθά παρατηρεί ο Γάλλος πολιτικός επιστήμονας Olivier Roy στο βιβλίο του «Η Ευρώπη είναι χριστιανική;» δύο θεμελιακά γεγονότα συνέβαλαν στην αποχριστιανοποίηση της Ευρώπης: Η εκκοσμίκευση και το Ισλάμ.

Πιο συγκεκριμένα, ο Roy διαχωρίζει την εκκοσμίκευση σε δύο μορφές, την Συνταγματική και την Κοινωνιολογική. Η πρώτη, αναφέρεται στους νόμους οι οποίοι κατέχουν ρόλο ηθικού παιδαγωγού, πλέον, ενώ το δεύτερο αναφέρεται στο πώς εμφανίζεται η θρησκευτική ταυτότητα του ατόμου στον καθημερινό βίο. Η ανάλυση του Γάλλου στοχαστή πάσχει όμως, αν και επί της αρχής είναι ενδεικτική της κατάστασης που επικρατεί, καθώς ερμηνεύει τη θρησκεία στην Ευρώπη μέσα από το δίπολο Καθολικισμός - Προτεσταντισμός, αγνοώντας τον Ορθόδοξο Χριστιανισμό!

Αυτό είναι ένα σφάλμα που συχνά κάνουν οι αναλύσεις αυτού του τύπου από ξένους συγγραφείς καθώς η λεγόμενη «καθ' ημάς Ανατολή» είναι έξω από το πεδίο σκέψης τους. Αφετηριακά, ο προβληματισμός για το μέλλον της χριστιανικής Ευρώπης είναι εύλογος και ο κίνδυνος αποχριστιανοποίησης υπαρκτός, όμως χωρίς την κατανόηση της χριστιανικής πίστης, στο σύνολό της, λύση δεν μπορεί να βρεθεί.

Η ελευθεριακή κουλτούρα του Μάη του '68, η οποία μεταφέρθηκε σταδιακά και στην Ελλάδα, από τη λεγόμενη Γενιά του Πολυτεχνείου, φάνηκε να έχει τόσο μεγάλο αντίκτυπο ώστε ακόμα και σήμερα δεν έχει καταφέρει να γεννηθεί μια συντηρητική ανταπάντηση. Συντηρητική βέβαια όχι με εθνικιστική προβιά ούτε με επιδίωξη μιας πουριτανικής ουτοπίας, αλλά με την έννοια της διαφύλαξης της ιστορικής μνήμης, της θρησκευτικής ταυτότητας και των αξιών. Η αδυναμία μας να προβούμε στα παραπάνω οδηγεί στην γραφική απόπειρα ισορρόπησης του σύγχρονου Έλληνα.

Αναφέρομαι στο γεγονός ότι ο βίος μας πλέον βρίσκεται με το ένα πόδι στη Δύση και με το άλλο στην Ανατολή. Έτσι, ο σύγχρονος Έλληνας καταλήγει να ζει τις καθημερινές σαν υψηλόβαθμο στέλεχος πολυεθνικής και στις αργίες συνωστίζεται στα διόδια για να πάει στο χωριό που τον περιμένουν αρνιά στη σούβλα, βεγγαλικά, μπαλοθιές και χοροί.

Μετά από αυτά, επιστρέφει πίσω στον κοσμικό του βίο, τον οποίο προβάλλει με αμετροέπεια στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης και συνεχίζει, ανανεωμένος πια, την διοίκηση της άνυδρης διεθνιστικής του ζωής. Μέσα σε ένα τέτοιο κλίμα επιχειρεί ο Χριστιανισμός να βρει τον δικό του τρόπο ύπαρξης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς η ταχύτητα του σύγχρονου βίου, η αποξένωση του ανθρώπου και η πολυπολιτισμικότητα δημιουργούν τόσο θόρυβο, ώστε το χριστιανικό μήνυμα, ενίοτε, δυσκολεύεται να φτάσει στον αποδέκτη.

Και ξαφνικά..., ο χρόνος πάγωσε! Ο Covid-19 ήρθε να μας αφυπνίσει από τον λήθαργο. Αποκομμένοι σε μεγάλο βαθμό για εβδομάδες, από τα προϊόντα της Νεωτερικότητας, καταλάβαμε ότι πίσω από το φαίνεσθαι υπάρχει το είναι. Σε σύντομο χρόνο, τους προηγούμενους μήνες είδαμε μπροστά μας τους ελέφαντες στο δωμάτιο: το Μεταναστευτικό/Προσφυγικό και την (ας μου επιτραπεί η έκφραση) «υποταγή» της Εκκλησίας στις υποδείξεις του κράτους. Είδαμε απόπειρες παραβίασης του ελληνικού εδάφους και ταυτόχρονα κλειστές Εκκλησίες! Ποιος να το φανταζόταν...

Ο κόσμος διχάστηκε: άλλοι ήθελαν να ανοίξουν οι Εκκλησίες και να κοινωνήσουν, άλλοι να ανοίξουν τα σύνορα να περάσουν τα γυναικόπαιδα και άλλοι ήθελαν κλειστές Εκκλησίες ή κλειστά σύνορα ή και τα δύο. Το πιο σημαντικό όμως είναι ότι ο καθένας είχε το δικίο του!

Διαπιστώσαμε, εν τοις πράγμασι, τον διχασμό μεταξύ εκκοσμίκευσης και

παράδοσης. Αποδείχτηκε ότι ακόμα και στα θέματα της Λατρείας ή του ανθρωπισμού, ήμασταν και είμαστε μπερδεμένοι -ως άνθρωποι και ως πιστοί- και πως έπρεπε το κράτος Λεβιάθαν να βρει λύσεις στα δικά μας αναπάντητα ερωτήματα

Σε κάθε περίπτωση, η Συνταγματική και η Κοινωνιολογική εκκοσμίκευση είναι ένα αδιαμφισβήτητο γεγονός και υπό τη βαριά σκιά του γεγονότος αυτού καλείται η Ευρωπαϊκή Ένωση να αποφασίσει αν οι χριστιανικές της ρίζες θα την συντροφεύουν στην ενηλικίωσή της ή θα καταλήξουν ως μουσειακή ανάμνηση των παιδικών της χρόνων, η οποία θα εμφανίζεται με την μορφή αρχέτυπου στις κρίσιμες μόνο στιγμές του ανθρωπίνου βίου.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει μεγάλο αγώνα να δώσει, αν θέλει να ισχυρίζεται ότι είναι χριστιανική, καθώς -σε περίπτωση που έχει διαφύγει της προσοχή της- σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα (πρβλ. Being Christian in Western Europe: A new Pew Research Center survey) αυξάνει με ταχύτατους ρυθμούς το ποσοστό των νέων ανθρώπων που ξεφεύγουν από τη χριστιανική παράδοση! Αν η Ευρωπαϊκή Ένωση θέλει να λείει ότι έχει χριστιανικές ρίζες πρέπει να το αποδείξει με έργα -διαφορετικά η ενοποίηση θα είναι μόνο για τις Αγορές.

<https://bit.ly/3dujRBR>